

การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
กับสมรรถภาพด้านการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครู

นายบัณฑิต ชำนาญกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-694-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017993

T10319862

THE DEVELOPMENT OF CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN VARIABLES
CONCERNING PROFESSIONAL EXPERIENCES AND TEACHING COMPETENCIES
OF STUDENT TEACHERS IN TEACHERS COLLEGES

Mr. Banyat Channankit

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy
Curriculum and Instruction Program
Graduate School
Chulalongkorn University

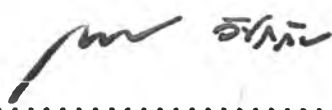
1991

ISBN 974-579-694-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้านการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพ กับ สมรรถภาพด้านการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพในวิทยาลัยครู
โดย นายบัญญัติ ชำนาญกิจ
ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรคุรุศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ลีเนลารัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา เมธาคุณวุฒิ

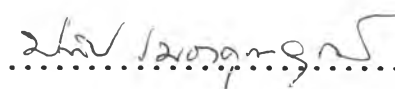

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุรุศึกษาระดับบัณฑิต

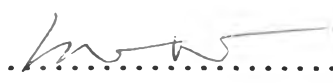

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจรีต เพ็ชรชอบ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา เมธาคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... กรรมการ
(ดร.สายหยุด จำปาทอง)

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

BANYAT CHAMNANKIT : THE DEVELOPMENT OF THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN VARIABLES CONCERNING PROFESSIONAL EXPERIENCES AND TEACHING COMPETENCIES OF STUDENT TEACHERS IN TEACHERS COLLEGES. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. PAITON SINLARAT, Ph.D., ASSO. PROF. PATEEP METHAKOONAWUT, Ph.D. 298 PP. ISBN 974-579-694-8

This study aimed to investigate the development of causal relationships model between the variables in terms of entry knowledge, teacher attitude, school environments, problems in student teaching, self-concept, learning achievement, teaching experiences, feedbacks, anxiety, teacher characteristics and teaching competencies of student teachers in teachers' colleges. The samples were consisted of 203 students from teachers' colleges in Ratanakosin United College, 1st semester, academic year 1990. The data was analyzed by the method of path analysis. The findings were as follows:

1. The hypothesized model was inconsistent with the empirical data.
2. The three adjusted model was consistent with the empirical data.
3. The characteristics of the proposed relationships model which was consistent with the empirical data were as follows:

3.1 Teacher characteristics and teaching experiences had direct effect on teaching competencies.

3.2 Teacher attitude, self-concept, learning achievement, feedback and anxiety had both direct and indirect effect on teaching competencies.

3.3 Problems in student teaching and entry knowledge had indirect effect on teaching competencies.

3.4 Teacher attitude had the highest total effect (.7228) on teaching competencies, the second was self-concept (.4487) and the least total effect was entry knowledge (.0264).

ภาควิชา .....
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ .....
Handwritten signature

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
Handwritten signature

.....
Handwritten signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ปทีป เมธาคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้กำลังใจและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณท่านทั้งสองไว้เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สุจิตต์ เพียรชอบ ประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รองศาสตราจารย์ ดร. จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่จนกระทั่งระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

อนึ่ง งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นจำนวนเงิน 4,750 บาท จึงขอประกาศกิตติกรรมมา ณ ที่นี้

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อผู้ล่วงลับ และคุณแม่ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาตลอด ขอขอบคุณทุกท่านที่ช่วยเหลือมาตลอดเวลาการศึกษา และขอขอบคุณ คุณนวลศรี ชำนาญกิจ ที่ให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจจนการวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี และด้วยกำลังใจจากคุณเชานนท์ ชำนาญกิจ บุตร ซึ่งรอคอยมาเป็นเวลา 5 ปี

บัญญัติ ชำนาญกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
รายการแผนภาพประกอบ.....	ฎ
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
แนวเหตุผลที่นำมาเป็นกรอบความคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	15
ขอบเขตการวิจัย.....	17
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	18
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	18
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	20
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
สมรรถภาพของครู.....	21
แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของครูดี.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู.....	23
สมรรถภาพด้านการสอน.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการสอน.....	28
การประเมินสมรรถภาพด้านการสอน.....	30

	แหล่งประเมินสมรรถภาพด้านการสอน.....	42
	ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพด้านการสอน.....	45
	^๕ พื้นความรู้เดิม.....	46
	ทัศนคติต่อวิชาชีวเคมี.....	48
	สภาพโรงเรียน.....	62
	ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีว.....	64
	อ้อมโนทัศน์.....	68
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	74
	ประสบการณ์วิชาชีวเคมี.....	83
	ข้อมูลย้อนกลับ.....	99
	ความวิตกกังวล.....	101
	บุคลิกภาพความเป็นครู.....	108
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	112
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	112
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	115
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	127
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	128
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	133
	ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์.....	135
	การตรวจสอบข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐาน.....	135
	การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของวิธีวิเคราะห์เส้นทาง.....	137
	การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูป.....	144
	การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน.....	156
	การทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์..	169
	การปรับปรุงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	171
	การนำเสนอรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม.....	185
	ตอนที่ 2 การหาสัมประสิทธิ์ของผลของรูปแบบความสัมพันธ์ที่นำเสนอ.	188

บทที่	ช หน้า
ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบความสัมพันธ์ที่นำเสนอ.....	195
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	199
สรุปผลการวิจัย.....	200
อภิปรายผลการวิจัย.....	211
ข้อเสนอแนะ.....	221
บรรณานุกรม.....	224
ภาคผนวก.....	258
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	259
ภาคผนวก ข. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของการประเมิน.....	260
ภาคผนวก ค. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง.....	269
ภาคผนวก ง. การตัดสินใจในการปรับปรุงรูปแบบความสัมพันธ์.....	273
ภาคผนวก จ. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	279

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
3.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิชาเอกและวิทยาลัย.....	114
4.1 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ศึกษา.....	136
4.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	139
4.3 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูป เมื่อใช้เกรตเฉลี่ยรวมเป็นผลสัมฤทธิ์.....	145
4.4 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูป เมื่อใช้เกรตวิชาเอกโทเป็นผลสัมฤทธิ์.....	149
4.5 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูป เมื่อใช้เกรตวิชาชั้นครูเป็นผลสัมฤทธิ์.....	153
4.6 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน เมื่อใช้เกรตเฉลี่ยรวมเป็นผลสัมฤทธิ์...	157
4.7 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน เมื่อใช้เกรตวิชาเอกโทเป็นผลสัมฤทธิ์..	161
4.8 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน เมื่อใช้เกรตวิชาชั้นครูเป็นผลสัมฤทธิ์...	165
4.9 ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบ ความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับรูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูป.....	169
4.10 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงขึ้น เมื่อใช้เกรตเฉลี่ยรวมเป็นผลสัมฤทธิ์....	172
4.11 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงขึ้น เมื่อใช้เกรตวิชาเอกโทเป็นผลสัมฤทธิ์...	176
4.12 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงขึ้น เมื่อใช้เกรตวิชาชั้นครูเป็นผลสัมฤทธิ์....	180
4.13 ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบ ความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงขึ้นกับรูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูป.....	184

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14 ผลกระทบทางตรงที่กลุ่มตัวแปรทำนายนอกส่งผลต่อกลุ่มตัวแปรภายใน..	188
4.15 ผลกระทบทางตรงที่กลุ่มตัวแปรทำนายนภายในส่งผลต่อกลุ่มตัวแปรภายใน...	189
4.16 ผลกระทบรวมที่กลุ่มตัวแปรทำนายนอกส่งผลต่อกลุ่มตัวแปรภายใน.....	190
4.17 ผลกระทบรวมที่กลุ่มตัวแปรทำนายนภายในส่งผลต่อกลุ่มตัวแปรภายใน.....	191
4.18 ผลกระทบทางอ้อมที่กลุ่มตัวแปรทำนายนอกส่งผลต่อกลุ่มตัวแปรภายใน..	192
4.19 ผลกระทบทางอ้อมที่กลุ่มตัวแปรทำนายนภายในส่งผลต่อกลุ่มตัวแปรภายใน...	193
4.20 ค่าสัมประสิทธิ์ของผลของตัวแปรทำนายทุกตัวที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการสอน.	194
4.21 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูปจากการทดลองใช้.....	196
4.22 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตาม รูปแบบความสัมพันธ์ที่นำเสนอจากการทดลองใช้.....	197

รายการแผนภาพประกอบ

แผนภาพที่	หน้า
1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสมรรถภาพด้านการสอน.....	16
2 แบบจำลองหลักสูตรการฝึกหัดครู.....	75
3 โครงสร้างหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาการศึกษา พุทธศักราช 2530.....	80
4 กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคสนามของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี	
5 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูปแบบเมื่อใช้แต้มเฉลี่ยรวมเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	148
6 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูปแบบเมื่อใช้แต้มวิชาเอกโทเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	152
7 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์เต็มรูปแบบเมื่อใช้แต้มวิชาชีพรูเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	156
8 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน เมื่อใช้แต้มเฉลี่ยรวมเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	160
9 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน เมื่อใช้แต้มวิชาเอกโทเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	164
10 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน เมื่อใช้แต้มวิชาชีพรูเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	168
11 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุง เมื่อใช้แต้มเฉลี่ยรวมเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	175
12 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุง เมื่อใช้แต้มวิชาเอกโทเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	179
13 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตามรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุง เมื่อใช้เกรดวิชาชีพรูเป็นตัวแปรผลสัมฤทธิ์.....	183
14 รูปแบบความสัมพันธ์ที่นำเสนอ.....	186
15 รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน.....	199
5.2 รูปแบบความสัมพันธ์ที่นำเสนอ.....	208